

ادبیات کمونیستیه و سوسیالیستی

هفته‌لق سیاسی، علمی و ادبی غزته‌در

جلد : ۲

سنه : ۲ ۱ صفر ۱۳۳۶ جمعه ایرتسی ۱۷ تشرین ثانی ۱۹۱۷ نوامبر ۱۱ — ۴۲

اجمال فکر

اوروپا بزی تفعل بیامور ؟

اوروپا لیلر، برجوق خصوصیاتده، خیلی ایلیزیدرلر. مثلاً، سه‌له‌نوغرافی - فننده ابراز کمال ایدن غرب هیئت‌شناسلری آیک اوزرنده کی طاغلی، سونمش برکانلری ایجه تدقیق ایدرک پیکم‌زک مطلوبه موافق بر خریطه‌سنی تنظیم ایتدیلر.

فن حوییات شناسیده ده اویله، حتی، بلکه اسیق‌لولوژیده ده اویله. لکن غربک بواطلی ده یوق دکل. خصوصیه بعض جاهلانه، امیانه اعتباریات اوزرینه غرب علماسنک اصرارلری اصلاً انکار ایدیله من. بو اعتباریات و بواطل بعضاً ذهنلره اوقدر کؤک صالیورکه بونلرک سوکوله‌سی عادتاً عدم‌الامکاندر. بو ذهنیت طرز تلقی، تاریخ و فلسفه‌یی، حتی حال حاضرده سیاستی مارج مارج ایتکده‌در.

بالخاصه حرب هنکامنده بو ذهنیت، خصومت ایله ده قاریشهرق میدان ساخته، مغفل، مستکبره بر وضعیت کلکده‌در. فرانسه خمزده نه دوشونیور؟ محاربه شناسنده یازلش بر ایکی اثری - بمقصدله - مطالعه‌یه تزیلیاب اولدق. برکومه فکر. بونلرک ایچنده - اعتراف ایده‌م - یارلاقلری، صاغلاملری ده وار. بلکه بر نقطه نظر دن، اجانب - سائقه خصومتله - بر ملتی ده‌ا ای کورور؛ لکن برملتک یالکز برجهتی، بعض خصوصیاتتی. هرجهتی، اولانجه خصوصیاتتی دکل. آنک ایچون، اوقوناندن، ولو سفسطه‌آلود اولسون، بر حصه فائده چیقارمق نمکندر. فقط اوست طرفنه نه دیه‌م؟ مورفین، خشخس، آفیون، قوقائین، اسرار، سرت مشروبات کتوله قوللانا نلر، سرمستی دقیقه و یا ساعتلرنده، حقیقت‌ایله خیالی بربرینه زیاده‌جه قاریشدیررلر، رؤیا ایله دنیانک حدودی اورتهدن قالفار. دائره‌لر، خط، جسملر، رسم، سطحلر، مکعب اولور. بونک نتیجه‌سی هذیان هرغشدرکه بوکا، غالباً، طب‌شناسلر کندی اصطلاحلرنجه Delrium

اسکی بر وزیر صرک هدیله لری

خادم مسیح پاشا سلطان مراد ثالثك ابتدای جلوسندن بری مصرده بولنیوردی . پاشا آیالتی عدل و داد ایله حسن اداره ایده جك یرده ظلم و استبدادی اله آلمش ، آلتی سنه ایچنده آلتی بیکدن زیاده آدمک بوینی جلاده اوردیرمشیدی .

ظلم و شدتده ، معاملات اعتسافکارانه ده کی شدتی تبدیله ، و یرینه خزینه دار حسن پاشانک تعیننه بادی اولدی . حسن پاشا کرچه اودرجه ده جبار و غدار دکلدی . مسلکی حلم ایله ، اعتدال ایله اداره امور ایتکدی . فقط اک بویوک قصوری ارتکابده ، رشوت اخذنده کوستردیکی احتراض ایدی . اوحالده کی امل خاصی اورتغالنی قاصوب قاوورمق ، مشروع غیرمشروع کیسه سنی طولدیرمق ایدی . حقیقه بوکا موفق ده اولدی ، آرزومان طرفنده تصورک فوقنده برثروت ادخار ایله دی . برآره لق قاهره ترسانه سنی جامعه تحویله قالدی . بویک زیاده شکایته سببت ویردی . اولجه ده ارتکاب و ارتشاسی طولایسیله شکایتلر توالی ایتدیکی ایچون موقعنده فضله طوتیله مادی . عزل ایدیله ریک استانبوله جلب ویدی قله یه حبس اولندی . (۹۹۱)

عثمان پاشا ده ا یکی صدر اعظم اولش ، پادشاه حضرتلرینک توجهنی ده قازانمشدی . مصر آیالتی پاشانک التماسیله ابراهیم پاشایه توجیه ایدلی .

سلطان سلیمانک خاصی اولان اسکی ابراهیم پاشانک مصرک اداره سنده کوستردیکی موفقیت هم نامی اولق سببیه یکی ابراهیم پاشا ایچون ده حسن تفالی موجب اولش ، باشنده صدر اعظم اولق اوزره تکمیل وزرا و ارکان ایله اهالی شو تفال وسیله سیاه ده بشقه جه سوئتمشیدی .

ابراهیم پاشا مصره واردی . فقط اوراده نامداش قدیمک دیلارده دایستان اولان اجرا آتی تعقیب و حسن اداره مملکت ، و تزئید رفاهیت و ثروت اسبابنه تشبث ایده جك یرده سلفنک اثر سقیمنی تعقیبه ، اوده حسن پاشا کی جیلرینی طولدیرمیه قویولدی . اطرفنی آلا نلر اوکا بر یالان سویله مشلر ، و کندیسنی بوکا ایناندرمشلردی . کویا حسن پاشا بریکدیردیکی خزینه نی قورقوب استانبوله کتوره مه مش ، بالاخره آلدیرمق اوزره قاهره ده کومدیروب صاقلامش ! پاشا برطرفدن پاره و قیمتدار طاشلر تدارک ایدیور ، دیگر طرفدن کیزی و سرلی خزینه نی تحری ایدیوردی . حقیقه هر کون یک چوق باره لر ، قیمتلی طاشلر گلیور ، ثروتی دائما مرداد اولیوردی . نهایت کونک برنده مدفون خزینه نی کشف ایدی . اونلری ده کندیسنککنه الحاق ایلدی . یالکز جبل مقطمه و بحر احر ساحلنده زمر دتیه لری قبولرنده اولدینی ظن ایدیلن خزینه لری بولقده او قدر نائل موفقیت اولدی [۱] .

مسیح پاشانک اجراآت خود سرانه سنه کرچه دوام اولمیوردی . فقط مصر ایشلری ایستلیدیکی درجه ده اییاشمش ده عد اولنه مازدی . جمع ایدیلن ثروتلر ، بریکدیریلن خزینه لر جبر ایله ، غصب ایله وجود بولیور ، خلقک ، مغدوریته اوغرایانلرک شکایاتی ده اکسیک اولیوردی . حالبوکه پایتختده کی ایشلرده بولنده اولدینی ایچون کیسه اطرافه باقه جق برحاله دکلدی . خلاصه : پایتخت صویلیور ، اطراف صویلیور ، کیسه لر طولیور ، طولیوردی .

ابراهیم پاشا ایستدیکي خزینه نی بالغاً مابلغ طولدیرمشدی . مصرده کی مدت اقامتی ده خیلی اوزامش ، اون سکر آبی بولمشدی .

اوصردده درزیر عصیان ایله مشر ، صیدادن عکایه قدر سوریه سواحلی آله کچیرمشلردی .
 بونلرک رئیس معن اوغلی [۱] دنیلن حریفدی . مسئله اهمیت کسب ایتدیکی ، و مرکزجه تأدیپ
 ایچون برقوة سفریه اعزامی متعسر کورلدیکی ایچون پادشاه حضرتلری بواشی ابراهیم پاشایه حواله
 ایتدی . و پاشایه سوریه طریقاه استانبوله کلمک ، کلرکن ده عاصیلرک حقندن کلمک امری ویرلدی .
 ابراهیم پاشا بونک اوزرینه بکرمی بیک کیشی ایله سوریهیه متوجهاً یوله چیقدی .
 درزیر برقاچ قسمدی . بونلرک برطاقی عصیان اشتراک ایله مش ، دیگر طاقی ده پادشاه
 اطاعتیه ثابت قدم بولمشیدی . حتی بوسرک طاقم پادشاه اطاعتله ده اکتفا ایتبور ، قبائل عاصیهیه
 ابراز خصومت بیه ایلوردی .

ایشته رؤسای ابن معن [۲] ابن فراقی ، ابن فرغوس (خرفوش) اولان بواوچ طاقم
 ابراهیم پاشایی قدسده استقبال ایله مش ، هراوچی قکرار عرض صداقت ایتمشیدی .
 ابراهیم دمشق صحراسنه کلنجه شرفالدین ایله معین اوغلنی نزدینه دعوت ایتدی . شرفالدین
 دعوت واقعیه اجابت ایله مش و پاشا طرفندن دحال توقیف اولمشیدی . معین اوغلی ایسه شام
 والیسی مصطفی پاشا جانبندن وقوع بولان دعوته اجابت ایله معین بویوک باباسنک پاشا طرفندن اعدام
 ایدلش اولدیغنی بیلدیکی ایچون کلدی . عینلی اولدیغندن بحثله عرض اعتذار ایتدی .
 بونک اوزرینه ابراهیم پاشا کندیسنه تابع اولان سکسان کوی یاقدیردی ، نحو ایتدیردی .
 ده بعض تدابیره مراجعت ایتدیسده فائده سی اوله میوب عاصی بی آله کچیره مدی . نهایت حلب
 والیسی علی پاشا ایله منصورک آدم لرندن غمیضه بی کوندردی . کندیلرینه اقناع ایله مک ، راضی
 اولادیغنی صورتده سلاح و باره ایله اطماع ایتک امرینی ویردی . کندیسده معین اوغلنک
 اقامتگاهندن پک اوزاق اولایان عنتره تپه لرنده قالدی . عاصی تعقیبه کی جدتی کوریور ، قورتیلش
 چاره سی اوله میه جغنی آ کلیوردی . کندیس حقه ده تطبیق ارلنه جق اصولی او ، دعوت ایدنلر
 حقه ده تطبیق ایتدی . علی پاشایه اوچ یوز بکرمی تفنک ، عنتره نك اک کوزل ایپکارندن بکرمی
 طوربه ایپک ، الی بیک آلتون ویردی . بونلرهدایایی مستصحباً دونرکن والده سی ده ابراهیم پاشایه
 کوندردی . معذرتی اورداسطه ایله تکرار ایله دی . پاشا قادینی اقناع ایچون ابکی اورتو کتیرتدی
 برینی کندینه ، دیگرخی ده قادینه اورتدیردی . بونکله ماضینک مستور قالمق لازم کلدیکنی ،
 « الماضی لایذکر » دیک اولدیغنی آ کلامق ایستدی . فقط اوغلی بونلره قانمادی . یه دسیسه
 تلقی ایله دی .

پاشا بر طرفندن ده کندیسنی صومانی دوشوندی . مصرده باشلامش ، ایلریتمش اولدیغنی
 شیعه بورادده دوامی لابأس تاقی ایتدی .

تکرار غمیضه بی کوندردی . سرخص بودفعه ده الی بیک آلتون ، درت یوز سکسان تفنک ،
 یوز الی آت ، یوز الی مانده ، بیک اوکوز ، ابکی یوز قیون ، یوز اون کچی ایله عودت ایتدی .
 مع هذا بونکله ده قانماهرق بردها اعزام ایتدی . آرتق دعوتده اسکی شدت یوقدی ، وطبعی

[۱] تاریخ سیاسی دولت علیه عثمانیه (معان اوغلی) یازمقده در جلد ۱ ، صیفه ۲۹۱

[۲] (معین اوغلی) ایله (ابن معر) ی قاریشدیرمق لازم کلیر . چونکه برنجیسی (قرالی) ،

[۲] (معین اوغلی) ایله (ابن معر) ی قاریشدیرمق لازم کلیر . چونکه برنجیسی (قرالی) ،
 دیگرده (افی)

اوله مازدی. چونکه اوتقیدرده کیدن شیلرک قبول ایدله میسی، هداایانک رد اولمسی لازم کلیوردی. حالبوکه هدایا رد ایدیور، بالعکس بیوک بر حرص ایله قبول اولنیوردی. صوکنجیسی اولدیغنه قانع اولان عاصی بو دفعه ده آلتون قاقه لی ایکی خنجر، اون کوش قوشاق، اون یوک آلتون واپک ویردی. بونک اوزرینه پاشا مملکتک اقسام باقیه سی تالان ایتدی، معین اوغلنک اقامتگاه ای اولان غره ایله اطرافنده کی اون طقوز کوی آتسه ویردیردی. باشنه بر فلاکت کله جگنی بیله یکی ایچون اوچ یوز قدر آدمیه برلکده اوجوارده کی صارب بر طاغه التجا ایدن زباشانک وعد ووعیدی اوزرینه کلوب تسلیم اولان عنتر مقدمنی ده ارقداشاریله برلکده قلیجدن کچیرتدی.

پادشاه حضرتلرینه موفقیتک دلیلی کوسترمک ایچون درزیلردن دوت یوزینک باشلرخی کسیرمش، استانبوله کوندرمشیدی. آثار فعلیه قیاس ایتدیکی بوباشلرله هرکس پاشانک اورته لنی دوزلندیکنه قانع اولمش، پایتخت ده بر پارچه کنیش نفس آلمشیدی. فی الحقیقه معین اوغلی هنوز عرض دخالت اتمه مش، ویا آله ایدله مامش ایدلسه ده طرفدارانی پک زیاده آزالمش، وکنیدیسی ده جانی قورتارمقدن بشقه برشی دوشونه میه جک برحاله کلشیدی.

لبنان ده بووقایع جریان ایدرکن عثمانلی دونمائی ده صیدایه کلش، چیقاردیغی دوت بیك کشی ساحلی یغما، و اوچ بیك کشی نی اسیر اتمشیدی. ابراهیم پاشاده بو صبره ده شامه عودتله اون ایکی کون قالدی. ولبنان امارتی کندیسه دخالت ایله بن ابن قرقوس (خرفوش) ده توجیه ایله دی. بیروته عودتنده طرابلس شام و بیروت مقاطعاتی ملتری ابن منصور دخی اله کچیره رک تشهر اولمق اوزرد شرف الدین ایله برلکده قادرغیه قونلیدی. ابراهیم پاشا، قپودان دریا قلیج علی پاشانک تحت اداره سنده بولنان اشبو کیلردن برینه، بینه رک استانبوله متوجها حرکت اولندی. [۱] رمضان شریفک یکر می بدنچی قدر کیجه سنده پاشاده حضرتلری اسکی سرایندن چقمشدر، سلیمانیه جامع شریفنه کلوب ادای صلاة ایله مشلردی. ایرتسی کون ده مجدداً یاپیلوب بودفعه رسیده ختام بولان «اوده خاص و حمام راحت بخشا حوضلر» ک تماشاسی ایچون سرای غامره نی تشریف ایله مشدی.

صوک بهارک لطیف و سرین برکونی اولان بوکونده وزیر ابراهیم پاشانی ومعیتی خلقیله هدایای حامل اولان دونمائی هایونک هر سالی درسغادته واصل اوله رقی یدی قله ده لنگر انداز اولدقلری خیری پادشاه حضرتلرینه واردی. و مثنویت شاهانه یی موجب اولدی.

وصولنک ایرتسی کونی ابراهیم پاشا طرفندن کتیریلن هدایا سرای هایونده تشهر اولندی. اسکی وززاده متبوع مفخملرینه قیمتدار هدیه لر کتیرمشلردی. سلیمان قانونی به ابراهیم پاشانک مصر دن، سنان و محمود پاشالرک عربستاندن کتیردکاری هدیه لر دیلارده داستان ایدی. فقط ابراهیم پاشانک بودفعه مراد ثلثه تقدیم ایتدیکی اشبو هدایا اولکیلری کولکده براقیوردی.

هدایانک اک قیمتداری آلتون دن معمول و صر صع تخت ایدی. بو تخت مصرلی درویش بک نامنده کی صنعتکار ایله قیوجی متفرقه ابراهیم بک طرفندن بر صورت لطیفه ده یاپیش و ایشله مشیدی. بوتختی مورخ قدیمز شوبله تصویر ایدیور. «سکسان بیك مثقال آلتون دن بر تخت زمردین که

انواع قیمتلو جواهر ايله مزین و صرّصع اولوب استاد کاملر کمال لطافتده طرح و ترصّصع ایتشلر متلا ادنا جواهرکه زبرجد و پیروزه در بیضه کبوتردن اشاغی اولانی قویامشیر و فرنک پسندیا قوتک زرد و کبود اولانی وزمردک افی بی کور ایدن غایت اعلا لرینی نظره مرغوب مواضعه وضع ایدوب بر وجهله زیب و زینت و یروب قلمکارلقده و صوادده اولدکلو اظهار کمال صنعت ایتشلرکه بو وجهله نمونه دوران هرگز کورمش و اشدلش دکدر . حاصل کلام امرای مصریه دن نقاش و رسام دورولین بک و درگاه عالی متفرقکائی زهره سته الحاق بیوریلان قیوجی ابراهیم بک صنعتلر ايله مکمل اولوب قورولدی . بو خاکسار دخی اول سیر و تماشا ده و تخمین بهاده معاً ایدم بو بخت بی بهایه بها قومغه قصد ایدن عجم محمود چاوشه معارضه یوزندن جواب و یروب هنر اولدرکه خلیفه زمین و زمان ، پادشاه جهانبانیان پسند ایدوب اوزرینه نشت بیوردقدن صوکره قیمت تقدیر ایده سن دیمش ایدم . سریر سلطنت ذیقیمتدر . اکا بها ایتک مناسب دکدر دینلیمش ایدی . [۱]

سلاطین عظام حضراتی یاقین و فتره قدر ایلک یوم جلوسلرنده بو تخت اورینه اوطوررلر ، و وکلا و وزرانک تبریکاتی قبول ایلورلردی .

دیگر هدایاده شونلردی : جلدی صرّصع ایکی قرآن کریم ، قیمتی صورتده ایشلمش بر « باب کعبه » پرده سی ، غایت کوزل ایشلمش صرّصع اوچ قلیچ ، اوچ ایران خنچری و اوچ ایران بیچاغی ، اوچ عدد سپری مغفر ، یتش طقوز پارچه آلتوندن بر ترینات طاقی ، یکر می طقوز پارچه مختلف رنگلی قطیفه ، یکر می طقوز پارچه بر رنگلی قطیفه ، طقوز پارچه صیرمه لی قوماش ، یوز طقوز پارچه فرانسر ساتی ، بیک عدد قاروق اعمالنه مخصوص موصلین ، ایکی پوک اعلی و یوزبش عادی حریر ، یوز بیاض دلی قانلی ، اون یدی زنجی خادم ، اون حبش و یدی بیاض طقوزینک اکرلری آلتون ايله مزین ، اورتولری قرمز ، غاشیه لری اینجی ایشله مه لی الی سکز بیک اکرلری ، سلاقلری کوش ، اورتولری و غاشیه لری ساتن و شام قاشندن اولق اوزره آلتش یدی آت ، قرمز اورتو کیدیراش بر کوچوک فیل ، بر ذرافه ، یکر می بش پوک درزی تفشکی [۲] .

بو هدایانک قیمتی ایکی میلیون آلتون تخمین ایدلش ، پادشاهکده نظر تقدیرینی جلب ايله مش ایدی . ابراهیم پاشا مراد ثالث حضرتلرینک تحت تربیتده پرورش یاب اولدینی ایچون اسکیدن بری داماد ایدمه بی آرزو ایدیوردی . بو دفعه کی هدایاده بشقه جه مدار تشویق اولدی ، و بو املنی بو دفعه قوه دن فعله چیقاردی . قزی عایشه سلطانی پاشایه ویردی . او آنه قدر سلطانلرک نکاحی یوز بیک آلتون اوزرینه قیلمق معتاد ایکن بو دفعه اوچ یوزبیکه چیقاردی . قپودان دریا قلیچ علی پاشا صاغدیج تمبیر اولمش ، و بو صفتله سلطانه الی بیک آلتون قیمتده دوواق و جینلک تقدیم ايله مشدی .

عقد کونی قلیچ علی پاشا ايله روم ایلی بکار بکی محمد پاشایه خلعتلر ویرلدی . اکا بر دولته دخی اوچ بیک خلعت توزیع اولندی . [۳]

[۱] سالنیکلی صحیفه ۱۹۲-۱۹۴-۱۹۵-۱۹۶

[۲] سالنیکلی خاصر جلد ۷ صحیفه ۱۲۲

[۳] سالنیکلی صحیفه ۳۰۶

متعاقباً درت کون بتون اصرا و باشلرنده مفتی جدید چوی زاده بولندینی حالده علمایہ مکلف ضیافت چکدی . داماد پاشاده ات میداننده پادشاه حضرتلری طرقدن احسان اولنان اسکی ابراهیم پاشا سراینده صدر اعظمه ، وزرایه ، بکار بکیلره ، قیودان پاشایه ضیافت چکدی . اوکون اوکلندن صکره وزیرلر باشده صدر اعظم اولدینی حالده کلینی آلمق اوزره اسکی سرایه کیتدیله ، سلطانلره مخصوص قرمری اطلسدن برجینلک ایچنده پاشانک سراینه کتیردیله . [۱] بویله جه پاشا مصر سایه سنده هم زنکین اولمش ، همده دامادلق کبی بر شرف عال العال احراز ایله مش اولدی .

۱۷ مارت ۱۹۱۷

محمد زکی

مملکت از هزاره دائر

ژاپونیا ده صنایع نفیسه

اخیراً نشر اولونان « دای نیپون » ده ژاپونیا ده دائر ولو مختصر و ناچیزانه اولسه ده بعض معلومات ویرمش ، اوخصوصده کی نقصانمزی شو صورتله تلافی به چالیشمش ایدک . مقدمه ده سویله مش اولدوغم کبی ژاپونیا جداً تدقیقه ، تحقیقه سزا بر مملکتدر . اویله بر مملکت که غربک عالم جوشا جوشندن نه قادر فرقلی ، اوجهانک ظواهرندن ، خصوصیات وعمومیاتندن نه رتبه باشقه در ! ژاپونیا ؛ شعر ، چیچک ، کوزد لک ، ساده لک ، لطافت ، ظرافت ، نزاهت ، حسن و عشق مملکتیدر . . . یالکز بوقادار ظن ایتیه یکر . دهاسی وار ، ژاپونیا ؛ صنعت ، تجارت ، اخذ و اعطا مملکتیدر . . . ثبوت ؛ ژاپونلر ، شرق بعیدک بالعموم تجارتی اداره و مراقبه ایدیورلر ، حتی صحنه رقابتده انکلیزلره و آمریقاییلره بیله میدان او قویورلر ! بونلر ، افکار قبول ایدره فضیلتلردنمیدر ؛ طبیعت ، شمره ، محاسنه میال و مربوط اولان ملتلر آرد سنده عین زمانده عین خواهش و میل ایله تجارت ، مشاغل مادییه حصر وجود ایتمش و بویکی وادیده ده بویوک بویوک موفقیتلر ، شایان نظر نتیجه لر آلد ایتمش بر قومه ، بر جماعته تصادف — ماضی بی وحالی ، هرایکیسنی ده نظر دقته آلارق سویلیورز — امکانلر دکلسه بیله آندردر ، متعسردر . . . بناء علیه کوکل ایستینور که مجهول اولان بودیار محاسن بزجه ده بیانشین و اوکره نیلسین . نمکنسه ژاپونلرک بعض عاداتندن ، افکارندن ، اطوار و مشواورندن استفاده ایدلسین . فقط بیلیورم ؛ بوراده براعتراض واقع اولاجق . نیم شو صمیمی ، شو جدی ادعاریه قارشی : « اروپا و اوروپا لیلر دورورکن بزه استفاده واستفاضه ایچون ژاپونیا بی توصیه یتمک لکک دوو برشی اولورمی ؟ » دنیه جکرده وار . فقط خایر ، بویا کلش بردوشونجه در .